

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

El material didàctic presentat correspon a l'àrea de **Geografia d'Espanya** de segon de batxillerat, modalitat Ciències Socials i l'emmarquem dins del tercer nucli de continguts, *Població, sistema urbà i contrastos regionals a Espanya*. Abasta la unitat temàtica anomenada L'espai urbà

Aquest material ha estat elaborat amb el programa de disseny de mapes conceptuals **Cmap Tools** i consta de diferents mapes interconnectats que arrepleguen la informació més significativa del tema tractat. A més aquesta ferramenta permet l'enllaç dels conceptes amb diferents tipus d'arxius, enriquint-los en informació i per tant facilitant la comprensió de l'alumnat.

La utilització de Cmaps a les classes de Geografia constitueix una ajuda didàctica molt valuosa en el procés educatiu:

- Facilita la comprensió i assimilació dels fenòmens geogràfics i les seues relacions.
- Permet la presentació gràfica dels conceptes clau que els estudiants han d'aprendre. La visualització d'informació ens ajuda a transmetre de forma clara missatges que a la Geografia poden resultar complexos.
- La presentació del tema amb una organització lògica i estructurada de conceptes enriquets amb tot un ventall d'imatges i altres recursos, no sols capta des del primer moment l'atenció de l'alumnat sinó que facilita extraordinàriament el treball de comprensió de l'alumnat .
- Resulta de gran utilitat per a tancar el procés d'aprenentatge del mòdul o unitat, presentant una síntesi visual dels conceptes i significats dels continguts curriculars treballats.

Aquest treball es presenta doncs, com un important **recurs per al professorat** a les classes de geografia, però també com un **material d'autoestudi per a l'alumnat**. Constitueix un recolzament extern a l'estudiant en el seu aprenentatge significatiu. La seua utilització a casa li donarà una visió global del tema, apreciand el conjunt de la informació i les relacions entre els seus components.

La unitat didàctica es completa amb una activitat d'autoavaluació per a l'alumnat. Són 20 qüestions d'elecció múltiple elaborades amb el programa **Exelearning**.

DESCRIPCIÓ DEL MATERIAL DIDÀCTIC. INSTRUCCIONS D'ÚS

El treball consta de vuit mapes conceptuals interconnectats. L'accés al material didàctic es fa a partir d'un primer mapa que serveix de portada i enllaça a la resta de mapes.

L'accés al treball el fem clicant a la fletxa que apareix a la dreta del títol.

Sempre que junt a qualsevol dels conceptes inclosos als mapes trobem el símbol de la fletxa, podem accedir a un nou mapa conceptual i també retornar des d'aquest al mapa inicial amb el qual està interconnectat.

Les icones que poden aparèixer en determinats conceptes, ens permeten l'accés a imatges, fotografies o textos que amplien o exemplifiquen els continguts als què es refereixen.

RECURSOS UTILITZATS EN L' ELABORACIÓ DEL PROJECTE

Cmap Tools: programa gratuït per al disseny de mapes conceptuals.

Open Office: programa per a la creació de textos.

Exelearning : programa gratuït per a la creació d'activitats en línia

Les imatges i fotografies utilitzades pertanyen majoritàriament al banc d'imatges i sons del **CNICE** (Ministeri d'Educació i Ciència), d'accés gratuït i obert per a ús educatiu no comercial. També s'han utilitzat altres fotografies, sempre sota llicència Creative Commons, allotjades a:

www.flickr.com/creativecommons

http://es.wikipedia.org/wiki/Wikimedia_Commons

La majoria de les imatges de plànols i mapes procedeixen de **Google maps** i **Google Earth**

CONCRECIÓ CURRICULAR

Objectius didàctics

- Descriure les característiques bàsiques de la ciutat i els criteris que defineixen un nucli de població com a ciutat.
- Conèixer i manejar conceptes i vocabulari bàsic de l'àrea urbanística.
- Manejar i interpretar correctament diversos instruments de treball geogràfic, com mapes i plànols.
- Emprar plànols per caracteritzar diverses realitats urbanístiques.
- Conèixer els diferents elements que configuren la morfologia urbana: emplaçament, situació, plànol, construcció i usos del sòl.
- Analitzar i caracteritzar els diferents tipus de plànols urbans. Identificar sobre un plànol els elements estructurals i morfològics que el caracteritzen.
- Caracteritzar les principals activitats i funcions urbanes.
- Conèixer les diferents etapes del procés d'urbanització de les ciutats espanyoles.
- Conèixer l'organització de les ciutats i la seva estructura urbana a partir del coneixement de les característiques de la ciutat preindustrial, industrial i postindustrial.
- Comprendre el funcionament de les xarxes urbanes i aprofundir en el coneixement del sistema urbà espanyol.
- Conèixer i valorar críticament les transformacions en la morfologia de les ciutats espanyoles.
- Adquirir una visió crítica i global dels impactes de les ciutats espanyoles sobre el medi ambient.

Continguts

- Concepte de ciutat.
- Identificació dels criteris a partir dels quals es defineix la ciutat.
- L'estructura i la morfologia urbana. El plànol de la ciutat. Elements.
- Observació i anàlisi de l'estructura de plànols irregulars, radiocèntrics i ortogonals.
- El procés d'urbanització de les ciutats espanyoles. Etapes.
- La ciutat preindustrial. Característiques fonamentals i principals transformacions en les etapes posteriors.
- La ciutat industrial. L'exemple burgès i els barris obrers i ajardinats.
- La ciutat postindustrial. Les àrees d'industrials i residencials de la perifèria
- Les aglomeracions urbanes.
- Les funcions urbanes.
- Anàlisi d'imatges sobre les característiques i funcions de la ciutat,
- Aproximació a la realitat urbanística espanyola a partir de l'anàlisi d'informació presentada en diversos formats.
- Exemplificació de plans urbanístics, models de morfologia urbana i funcions urbanes a partir de l'observació i descripció d'imatges.
- Jerarquies i xarxes urbanes. El sistema urbà espanyol. Principals eixos urbans.
- Ús del vocabulari propi del tema necessari per descriure la realitat urbanística espanyola.
- L'impacte ambiental de la urbanització.

Criteris d'avaluació

- Verificar que descriuen les característiques bàsiques de la ciutat i els criteris que defineixen un nucli de població com a ciutat.
- Assegurar-se que coneixen i manegen el vocabulari bàsic propi de l'urbanisme.
- Comprovar que analitzen i caracteritzen els diferents tipus de plànols urbans.
- Assegurar-se que són capaços de descriure l'evolució de la ciutat a Espanya al llarg de la història.

- Constatar que coneixen els trets fonamental de la ciutat preindustrial, industrial i postindustrial.
- Assegurar-se que coneixen les principals activitats i funcions urbanes.
- Verificar que poden redactar un informe a partir de l'anàlisi del plànol d'una ciutat.
- Comprovar que manegen i interpreten correctament diversos instruments de treball geogràfic, com els gràfics i els mapes.
- Constatar que comprenen el funcionament de les xarxes urbanes i la morfologia interior de les ciutats, mitjançant l'estudi de diversos exemples.
- Valorar si expressen opinions personals de forma raonada sobre qüestions d'actualitat relacionades amb les ciutats i els models urbanístics espanyols.
- Descobrir si coneixen i valoren críticament les transformacions en la morfologia de les ciutats espanyoles.
- Valorar si desenvolupen una visió crítica i global dels impactes de les ciutats espanyoles sobre el medi ambient.

Competències bàsiques

Competència social i ciutadana

L'estudi de la ciutat i les seues relacions entre el passat, el present i el futur configuren la seua identitat territorial i cultural. El coneixement d'aquesta realitat fa possible comprendre la realitat social en què es viu . L'anàlisi crítica dels processos urbanístics i impactes ambientals de les ciutats i les possibles mesures a adoptar per resoldre aquests problemes també són elements que contribueixen a assolir aquesta competència.

Coneixement i la interacció amb el món físic

Mitjançant l'estudi del procés d'urbanització al llarg de la història de les ciutats espanyoles i el seu indiscutible impacte en el medi físic com a importants elements transformadors del paisatge natural, pretén conscienciar a l'alumnat de la necessitat de fer un ús més racional del medi natural i de protegir-lo

Competència cultural i artística

Aquest treball pretén desenvolupar la sensibilitat per gaudir amb diferents expressions del patrimoni urbanístic, arquitectònic i cultural. Així com despertar l'interés per la conservació d'aquest patrimoni.

Tractament de la informació i competència digital

L'alumnat, mitjançant aquest recurs ,està fent de les tecnologies de la informació i la comunicació un element essencial per informar-se i aprendre.

L'alumne aprén a relacionar, processar i sintetitzar la informació procedent de fonts diverses: gràfics, croquis, mapes, imatges i fonts escrites.

Competència en comunicació lingüística

Està contemplada a l'anàlisi i comentari de textos, plànols, mapes, imatges..., així com, a l'adquisició i ús del vocabulari propi de l'àrea, fent servir la terminologia més adequada en cada cas.

Competència matemàtica

Utilitzar els nombres aplicats a la cronologia i l'anàlisi de fenòmens.

Competència per aprendre a aprendre

Aquest recurs facilita l'autoaprenentatge i, per tant, ser capaç de continuar aprenent de manera cada vegada més eficaç i autònoma d'acord amb els propis objectius i necessitats.

Autonomia i iniciativa personal

L'alumne ha de fer un seguiment dels aprenentatges realitzats per prendre consciència del que s'ha après i del que falta per aprendre.